

Calvyn C. du Toit

Studia z Prawa Wyznaniowego 18 (2015): 85-97

CITIES OF REFUGE: HARASSING NATION-STATES' LEGAL SYSTEMS FOR A MORE INCLUSIVE RELIGIOUS STANCE

Summary

On 2 September 2004, at the start of the new school year in France, a law was enacted banning all religious symbols and garb in public schools. The media interpreted this law as focused on the *khimar* (headscarves) that Muslim girls wear as part of *hijab* (modesty). On 14 September 2010, a ban on covering one's face in public followed. Such legal action, limiting religious freedom, is gaining traction among European nation-states partly due to their inability to deal with religious diversity in a constructive way, partly fuelled by a fear of religious extremism. According to the developing study of *complexity theory* in philosophy, however, dealing with religious diversity in such a way will only lead to a larger rift between nation-states and religious extremists; decreasing the meaningfulness and limiting the resilience of societies. This paper, attempts to track ways around such limiting legal moves by revisiting Derrida's 1996 speech at the International Parliament of Writers published as *On Cosmopolitanism*. Employing an idea from Derrida's address and supplementing it with one from Žižek, I will show how cities might become spaces that challenge austere and protective legal measures, enacted against religions, by European nation-states.

Key words: Cities, Religion, State-Church relations, freedom of conscience and religion, religious pluralism, religion in public space, philosophies of life, secularism, secularization

„MIASTA SCHRONIENIA”: NĘKANIE SYSTEMÓW PRAWNYCH PAŃSTW NARODOWYCH O BARDZIEJ INKLUZYWNĄ POSTAWĘ RELIGIJNĄ

Streszczenie

W dniu 2 września 2004 roku, na początku nowego roku szkolnego, została we Francji uchwalona ustawa zakazująca noszenia ostentacyjnych symboli i strojów religijnych w szkołach publicznych. Media przyjęły, że zakaz ten koncentruje się na chustach (*khimar*), które muzułmańskie dziewczynki noszą jako część *hidżabu*. W dniu 14 września 2010 roku, wszedł w życie kolejny zakaz obejmujący zakrywanie twarzy w miejscach publicznych. Tego rodzaju działania, ograniczające wolność religijną, zyskują zwolenników w państwach europejskich. Dzieje się tak częściowo ze względu na trudności w radzeniu sobie z

różnorodnością religijną w sposób konstruktywny, a częściowo napędzane jest przez strach wobec religijnego ekstremizmu. Jednakże według rozwijających się badań teorii złożoności w filozofii, radzenie sobie z różnorodnością religijną w taki sposób, doprowadzi jedynie do radykalizacji podziałów społecznych.

Słowa kluczowe: Miasta, religia, relacje Państwo – Kościół, wolność sumienia i wyznania, pluralizm religijny, religia w przestrzeni publicznej, przekonania światopoglądowe, laickość, sekularyzacja